

Aanbevelingen

Meerderjarigenbewind, Curatele en Mentorschap

Vastgesteld door het Landelijk Overleg Vakinhoud Toezicht op 3 april 2025

Inhoudsopgave

Aanbevelingen Meerderjarigenbewind, Curatele en Mentorschap	1
INLEIDING	4
MEERDERJARIGENBEWIND	6
A. Het instellen van meerderjarigenbewind	6
B. De taken van de bewindvoerder	7
C. PGB (in het kader van de Wet Langdurige Zorg)	11
D. Wanneer heeft de bewindvoerder voorafgaande toestemming (machtiging) van de betrokkene of de kantonrechter nodig?	12
E. Waarover moet de bewindvoerder de kantonrechter informeren?	13
F. Zelfredzaamheid betrokkene	14
G. Procesvertegenwoordiging door bewindvoerder	15
H. Beloning van de bewindvoerder	15
I. Problematische schulden	17
J. Schenking en onderbrengen van vermogen in rechtspersoon	17
K. Wanneer betrokkene erft	18
L. Testamentair bewind	21
M. Wsnp	21
N. Einde bewind, wijziging bewindvoerder of overlijden bewindvoerder	21
O. Overlijden betrokkene	22
P. Klachten	23
Q. Betrokkene verhuist naar een gemeente in ander arrondissement	24
MENTORSCHAP	26
A. Het instellen van mentorschap	26
B. De taken van de mentor	26
C. Beloning van de mentor	29
D. Einde mentorschap, wijziging mentor of overlijden mentor	29
E. Klachten	30
F. Betrokkene verhuist naar gemeente in ander arrondissement	30
CURATELE	31
Vooraf	31
A. Het instellen van curatele	31

B. De taken van de curator	32
C. Beloning van de curator	33
D. Klachten	33
DE BENOEMBAARHEID VAN DE PROFESSIONELE UITVOERDER	34

INLEIDING

Het LOVT (Landelijk Overleg Vakinhoud Toezicht) doet aanbevelingen aan kantonrechters belast met de behandeling van zaken met betrekking tot meerderjarigenbewind, mentorschap en curatele. Voorstellen voor deze aanbevelingen doet de Expertgroep Curatele, Bewind en Mentorschap (hierna: de Expertgroep CBM). Deze expertgroep is belast met advisering op het gebied van CBM aan het LOVT, mede met het oog op gewenste uniformering in de rechtstoepassing binnen de verschillende rechtbanken.

Deze aanbevelingen strekken in alle rechtbanken tot uitgangspunt, voor beslissingen over en toezicht op de uitvoering van bewind, mentorschap en curatele door de uitvoerder. In bijzondere gevallen kan van de aanbevelingen worden afgeweken. Het LOVT stimuleert het uitwisselen van ervaringen met deze aanbevelingen tussen de verschillende rechtbanken.

Met deze aanbevelingen zijn de vragen die in de praktijk kunnen rijzen niet uitputtend behandeld. Periodiek worden de aanbevelingen geëvalueerd en aan de hand van de bevindingen zo nodig aangevuld of bijgesteld.

De persoon op wie de beschermingsmaatregel van toepassing is wordt in deze aanbevelingen aangeduid als 'betrokkene' en 'hij'. De bewindvoerder, curator of mentor wordt in het algemeen aangeduid als 'uitvoerder'.

Indeling

Omdat de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind, Mentorschap en Curatele zijn samengevoegd in één document, beginnen de nummers van de aanbevelingen met een hoofdletter die verwijst naar de maatregel (B. voor meerderjarigenbewind, M. voor mentorschap, C. voor curatele). Dat leidt dan tot de nummering B.A1, M.A1, C.A1 en zo verder.

De hoofdstukken over de benoembaarheid van de professionele uitvoerder vanuit de afzonderlijke Aanbevelingen Meerderjarigenbewind, Mentorschap en Curatele zijn in deze versie samengevoegd tot één hoofdstuk achteraan de voornoemde aanbevelingen. In dat hoofdstuk begint de nummering met de letter L (van Landelijk kwaliteitsbureau CBM).

Formulieren en meer informatie

De bij de (te verzoeken) beschermingsmaatregel betrokken personen moeten gebruik maken van de formulieren die te vinden zijn op www.rechtspraak.nl. Naast deze aanbevelingen staat er ook nuttige informatie voor bewindvoerders, mentoren en curatoren op www.rechtspraak.nl. Hier staan bijvoorbeeld formulieren.

Versiebeheer

Op respectievelijk 31 januari 2023, 4 maart 2021 en 2 december 2019 heeft het LOVT de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind, Aanbevelingen Curatele en de Aanbevelingen Mentorschap voor het laatst vastgesteld. Eerder was sprake van drie afzonderlijke documenten met aanbevelingen: één voor meerderjarigenbewind, één voor mentorschap en één voor curatele. Voor het praktische gebruik van de aanbevelingen is ervoor gekozen om deze vanaf deze versie in één document samen te voegen.

Het LOVT heeft deze aanbevelingen op 3 april 2025 vastgesteld. Door publicatie van de bijgewerkte

aanbevelingen op rechtspraak.nl worden deze aanbevelingen van kracht en vervallen de eerdere versies.

MEERDERJARIGENBEWIND

A. Het instellen van meerderjarigenbewind

- B.A1 Ook wanneer het verzoek door een rechtspersoon wordt gedaan (bijvoorbeeld de instelling waar betrokkene verblijft) wordt het **griffierecht** voor natuurlijke personen in rekening gebracht. Er wordt eenmaal griffierecht geheven als tegelijkertijd door twee partners om een beschermingsmaatregel wordt verzocht en/of als tegelijkertijd om twee beschermingsmaatregelen wordt verzocht.
- B.A2 In de wet is bepaald welke familieleden als **belanghebbenden** worden aangemerkt. Zij moeten de gelegenheid krijgen voor een reactie op het verzoek. Betrokkene kan in het verzoekschrift gemotiveerd uitleggen waarom hij niet wil dat familieleden bij de behandeling van het verzoek worden betrokken. De kantonrechter kan besluiten om af te zien van het informeren en horen van belanghebbenden, bijvoorbeeld als het gaat om problematische schulden, betrokkene in staat is om zelf zijn wil te bepalen en de voorgestelde bewindvoerder een professionele bewindvoerder is.
- B.A3 Uit artikel 1:435, negende lid, aanhef en onder c, BW volgt dat **gerechtsdeurwaarders** tot bewindvoerder kunnen worden benoemd. Omdat gerechtsdeurwaarders ook namens schuldeisers optreden, bestaat de kans op belangenverstrengeling. De gerechtsdeurwaarder die bewindvoerder is, mag daarom niet namens schuldeisers van betrokkene optreden. De gerechtsdeurwaarder moet in de bereidverklaring expliciet vermelden dat de schuldeisers van betrokkene geen cliënt van zijn kantoor zijn en ook in het jaar voorafgaand aan indiening van het verzoekschrift niet zijn geweest. Ook moet bij de bereidverklaring een overzicht worden overgelegd, waaruit blijkt welke schulden betrokkene heeft, wie de schuldeisers zijn en welke incassobureaus en gerechtsdeurwaarders namens deze schuldeisers optreden en in het jaar voorafgaand aan indiening van het verzoekschrift hebben opgetreden.
- B.A4 Bijlagen bij het verzoekschrift waaruit de medische situatie van betrokkene blijkt, bijvoorbeeld de CIZ-indicatie, worden niet doorgestuurd naar belanghebbenden. Als een belanghebbende aangeeft dat hij belang heeft bij het inzien van deze stukken en betrokkene geen toestemming heeft gegeven om **medische stukken** aan belanghebbenden te verstrekken of daartoe niet in staat is, neemt de kantonrechter daarover een beslissing. Daarbij zal het belang bij hoor en wederhoor van belanghebbende worden afgewogen tegen het belang van betrokkene bij bescherming van zijn privacy.
- B.A5 Het bewind moet niet verder gaan dan ter bescherming van betrokkene nodig is. Bij het horen van verzoeker(s), betrokkene en belanghebbenden kan blijken dat de **omvang van het bewind** beperkt kan blijven tot een of meer goederen, bijvoorbeeld een woning of een spaarrekening.
- B.A6 De kantonrechter treedt terughoudend op met het uitspreken van curatele, bewind of mentorschap als betrokkene in een **levenstestament of volmacht hierover zelf** regelingen heeft getroffen.

- B.A7 Wanneer de zaak ter zitting wordt behandeld, moet de (voorgestelde) bewindvoerder, wanneer hij is opgeroepen, ter zitting verschijnen. Slechts onder bijzondere omstandigheden kan de bewindvoerder vragen **digitaal of telefonisch** te mogen deelnemen aan de zitting. De enkele omstandigheid van de reisafstand is daarvoor in beginsel niet voldoende. De kantonrechter beslist hierover.
- B.A8 Er is sprake van **problematische schulden** als te voorzien is dat een betrokkene zijn schulden niet zal kunnen blijven betalen of is gestopt met betalen. De hoogte van de schuldenlast op zichzelf zegt niet zoveel. Deze moet worden afgezet tegen de inkomsten, de persoonlijke situatie en de verdien capaciteit van betrokkene. Het bestaan van een enkele betalingsachterstand die binnen afzienbare tijd kan worden ingelost is geen problematische schuldsituatie¹.
- B.A9 Bewinden op grond van problematische schulden of verkwisting worden altijd **gepubliceerd** in het Centraal curatele- en bewindregister (CCBR). De overige bewinden kunnen op verzoek of ambtshalve gepubliceerd worden. Betrokkene wordt in de gelegenheid gesteld zijn mening te geven over de publicatie. Als betrokkene zich tegen publicatie verzet, zal de kantonrechter een afweging maken tussen het belang van bescherming van het vermogen en de verdere belangen van betrokkene.
- B.A10 De bewindvoerder controleert in het **CCBR** of het bewind gepubliceerd is en maakt hiervan een print voor zijn dossier of bewaart een digitale versie. Dit omdat het ook na de verwijdering uit het CCB, bijvoorbeeld vanwege opheffing van het bewind, nodig kan zijn om aan te tonen dat een tijdens het bewind verrichte rechtshandeling ongeldig is en ook niet achteraf kan worden verhaald op het vermogen van betrokkene.
- B.A11 Als **twee bewindvoerders** worden benoemd kunnen zij de werkzaamheden samen, maar ook zelfstandig verrichten (artikel 1:437, tweede lid, BW). Zij blijven beiden verantwoordelijk voor het uitgevoerde bewind, ook wanneer gewerkt wordt met het digitale systeem Toezicht of Mijn CBM. Zij moeten de boedelbeschrijving, verslagen en de (eind-)rekening en verantwoording allebei ondertekenen. De kantonrechter kan na overleg met de bewindvoerders bepalen dat zij voor de kantonrechter met één brief bereikbaar zijn op het adres van één van beiden.

B. De taken van de bewindvoerder

- B.B1 De eerste taak van de bewindvoerder is het maken van een lijst van het vermogen dat onder het bewind valt. Dat heet een **boedelbeschrijving**. Verder moet de bewindvoerder ervoor zorgen dat alle vermogensbestanddelen bij hem bekend zijn en door hem beheerd worden. De boedelbeschrijving moet binnen vier maanden na de start van het bewind worden ingediend. De boedelbeschrijving moet worden ondertekend door de bewindvoerder. Als betrokkene kan begrijpen wat er in de boedelbeschrijving staat en kan beoordelen of het klopt moet deze het formulier ook ondertekenen.

¹ Zie voor een uitgebreide toelichting op het begrip problematische schulden de toelichting op de Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren (Staatscourant 2014, nr. 32149, p. 12).

B.B2 De bewindvoerder licht direct na benoeming de bank(en) in over het bewind en blokkeert zo nodig bankpassen van rekeningen op naam van betrokkene. De bewindvoerder opent twee **bankrekeningen op naam van betrokkene**:

- de **beheerrekening**: de rekening waarop het inkomen wordt ontvangen en waarvan de betalingen door de bewindvoerder worden gedaan van bijvoorbeeld de vaste lasten. Bij de bank moet genoteerd staan dat alleen de bewindvoerder mag beslissen over deze rekening.
- de **leefgeldrekening**: een rekening waarvan betrokkene boodschappen kan doen. De bewindvoerder stort daarvoor leefgeld (of zakgeld) op die rekening. De leefgeldrekening mag geen kredietmogelijkheid hebben. Er mag alleen door de bewindvoerder geld op gestort worden. De bewindvoerder moet controleren of er stortingen door derden op de leefgeldrekening plaatsvinden, maatregelen treffen om herhaling te voorkomen en de kantonrechter informeren als na waarschuwing stortingen voortduren.

De **bankrekeningen** mogen geen rekeningen op naam van de bewindvoerder “inzake” betrokkene zijn en ook geen en/of-rekening met de bewindvoerder of anderen. Betrokkene mag wel een en/of-rekening hebben met een partner met wie hij een gemeenschappelijke huishouding voert. In dat geval zal de bewindvoerder er wel voor moeten zorgen dat het geld van betrokkene voldoende is beschermd.

De bewindvoerder voert ook het beheer over de **spaarrekening(en)** van betrokkene. Als er **meer dan € 100.000,-** op de (spaar)rekeningen staat, moet de bewindvoerder zich inspannen dit geld te verdelen over rekeningen bij meerdere banken die vallen onder de garantieregeling van de Nederlandsche Bank (DNB). Let op: soms werkt één bank met meer merknamen, dat telt niet als meerdere banken. Op de website van DNB kan worden gecheckt of dit het geval is.

Geld van betrokkene mag niet op een tussenrekening of **derdengeldenrekening** staan - ook niet voor korte tijd.

B.B3 De **communicatie** tussen de bewindvoerder en de rechtbank gaat digitaal (via het digitale systeem Toezicht of Mijn CBM) of per post. Als de bewindvoerder niet digitaal werkt, moet de bewindvoerder de **formulieren** gebruiken die op www.rechtspraak.nl te vinden zijn. Als toch gebruik wordt gemaakt van een eigen model, dan moet dat dezelfde posten en onderdelen bevatten als de formulieren op www.rechtspraak.nl. In de rekening en verantwoording moeten dan dus ook de totalen, de vergelijkingen en de samenvatting staan zoals die op het formulier op rechtspraak.nl staan.

B.B4 De professionele bewindvoerder moet bij het verzoekschrift een **plan van aanpak** voegen. Als betrokkene problematische schulden heeft, moet er ook een aanvullend plan van aanpak worden gemaakt. Dit moet uiterlijk tegelijk met de boedelbeschrijving worden ingediend. De bewindvoerder zorgt ervoor dat het plan van aanpak zo nodig wordt geactualiseerd. Dat gebeurt in ieder geval na een overname van een dossier van een ander kantoor.

B.B5 **Als de bewindvoerder bewind voert over twee mensen die elkaars partner zijn:**

Als tussen de partners een **gemeenschap van goederen** bestaat, voert de bewindvoerder beheer over alle goederen van de partners samen. De rekening en verantwoording gaat dan ook over alle goederen, alle inkomsten en alle uitgaven van beide partners samen.

Als de partners wel **samenwonen** maar géén gemeenschap van goederen hebben, kan de bewindvoerder kiezen voor apart beheer of voor gezamenlijk beheer. Bij apart beheer maakt de bewindvoerder twee aparte boedelbeschrijvingen/rekeningen en verantwoordingen. Bij gezamenlijk beheer maakt de bewindvoerder een gezamenlijke boedelbeschrijving/rekening en verantwoording. Hierin moet de bewindvoerder dan wel:

- eventuele schulden op naam van iedere partner afzonderlijk uitsplitsen en
- duidelijk maken hoe de schulden van iedere partner afzonderlijk worden afgelost.

Als de partners **uit elkaar gaan**, moet er voor één van hen een andere bewindvoerder komen. Dit kan geen andere bewindvoerder van hetzelfde kantoor zijn, ook niet als deze op een andere vestiging werkt. Als het in een bijzonder geval toch in het belang van betrokkenen is om bij dezelfde bewindvoerder te blijven, dan moet de bewindvoerder:

- betrokkenen wijzen op het risico van belangenverstrengeling,
- betrokkenen om een schriftelijk akkoord vragen,
- toestemming aan de kantonrechter vragen.

Als één partner onder bewind staat en de ander niet:

Als tussen de partners een **gemeenschap van goederen** bestaat, valt alles onder het bewind. De bewindvoerder moet rekening en verantwoording afleggen over de gehele gemeenschap, dus ook over de inkomsten en uitgaven van de partner die niet onder bewind staat. Als hiertegen bezwaar bestaat, kan een beperkt bewind mogelijk een oplossing bieden (zie B.A5).

- B.B6 Het vermogen van een **minderjarig kind** van betrokkene valt niet onder het bewind van de ouder. Denk bijvoorbeeld aan spaarrekeningen of een PGB. Betrokkene houdt het beheer over dat vermogen. Daarom moet de bewindvoerder onderzoeken of er maatregelen getroffen moeten worden om het vermogen van de minderjarige te beschermen, bijvoorbeeld door het ertoe te leiden dat een BEM rekening wordt geopend op naam van de minderjarige. De bewindvoerder moet zo nodig de kantonrechter vragen het vermogen van het kind onder bewind te stellen (artikel 1:370 BW).
- B.B7 De bewindvoerder mag betrokkene **zonder toestemming vooraf van de kantonrechter geen voorschotten of leningen** geven, ook niet om een tijdelijk tekort te overbruggen. Dit is niet toegestaan, omdat er in dat geval een schuld van betrokkene aan de bewindvoerder ontstaat. Een uitzondering geldt voor kleine bedragen, die op korte termijn weer verrekend kunnen worden, in spoedeisende situaties.
- B.B8 Wanneer betrokkene **onroerend goed** bezit dat onder het bewind valt, moet de bewindvoerder het bewind in het Kadaster laten inschrijven. Wanneer betrokkene ingeschreven staat in het **Handelsregister**, moet de bewindvoerder de kantonrechter daarover informeren én de beschikking waarbij het bewind is ingesteld laten inschrijven in het Handelsregister.
- B.B9 Zodra de bewindvoerder weet dat betrokkene een **kluis** heeft, opent hij de kluis in aanwezigheid van een onafhankelijke getuige. De bewindvoerder maakt in aanwezigheid van de getuige een schriftelijke lijst op van de inhoud van de kluis. De bewindvoerder en de getuige moeten deze lijst ondertekenen en – als er meer pagina's zijn – op iedere pagina een paraaf zetten.

- B.B10 Als de gemeente aan betrokkene **bijzondere bijstand** geeft voor de kosten van de maatregel, zorgt de bewindvoerder ervoor dat de gemeente de bijzondere bijstand rechtstreeks op de beheerrekening van betrokkene overmaakt.
- B.B11 De **rekening en verantwoording** wordt afgelegd over **alle goederen** die onder bewind staan. Van de leefgeldrekening hoeft alleen het begin- en eindsaldo opgegeven te worden. De uitgaven van de leefgeldrekening hoeven niet verantwoord of nader toegelicht te worden.
- B.B12 Bij de boedelbeschrijving en de rekening en verantwoording moeten van elke rekening van betrokkene **bankafschriften en/of jaaroverzichten** worden gevoegd. Hierop moet het saldo staan van het begin en het eind van de periode waarover verslag wordt gedaan. De bankafschriften moeten afkomstig zijn uit het systeem van de betreffende bank en het logo van de bank bevatten. Dit kan een (print van een) gedownload pdf-bestand zijn, maar niet een screenshot van een bank-app.
- B.B13 De bewindvoerder **informeert** de kantonrechter erover of betrokkene kan **begrijpen wat er in de rekening en verantwoording staat en kan beoordelen of het juist is wat er staat**. Dit kan van jaar tot jaar veranderen. Als dit is veranderd, moet de bewindvoerder dit in zijn verslag vermelden.

Als betrokkene de rekening en verantwoording kan begrijpen en beoordelen gaat de kantonrechter ervan uit dat betrokkene zelf controleert of de rekening en verantwoording klopt. Betrokkene moet het verslag dan – naast de bewindvoerder – **voor akkoord** ondertekenen. Daarna moet de rekening en verantwoording worden ingediend bij de kantonrechter (artikel 1:445 lid 1 BW). Als betrokkene weigert voor akkoord te tekenen, dan kan dit voor de kantonrechter aanleiding zijn voor nader onderzoek.

Als betrokkene de rekening en verantwoording niet kan begrijpen en beoordelen, dan bespreekt de bewindvoerder de rekening en verantwoording met betrokkene en legt zo veel mogelijk uit wat erin staat. Betrokkene kan in dat geval de rekening en verantwoording **voor gezien** tekenen. Daarna ondertekent de bewindvoerder het verslag en stuurt het ter goedkeuring naar de kantonrechter.

Uitgangspunt is dat bovengenoemde bespreking van de rekening en verantwoording plaatsvindt tijdens een fysiek contactmoment tussen de bewindvoerder en de betrokkene tijdens een huis- of kantoorbezoek. De bewindvoerder hoeft de rekening en verantwoording niet met betrokkene te bespreken als dit geen enkele zin heeft, bijvoorbeeld omdat betrokkene het verslag niet kan begrijpen of geen kennis kan nemen van het verslag. Dit neemt niet weg dat uitgangspunt ook dan is dat er sprake moet zijn van een jaarlijkse fysiek contactmoment tussen bewindvoerder en betrokkene, tenzij betrokkene dat zelf niet wil.

- B.B14 Als betrokkene als **ZZP'er** (zelfstandige zonder personeel) werkt, fluctueert het inkomen en is er dus minder zekerheid dat alle lasten betaald kunnen worden. Ook kunnen hierdoor het beheer door de bewindvoerder en het toezicht door de kantonrechter worden bemoeilijkt. Daarom moet de bewindvoerder dit **vooraf melden** aan de kantonrechter. Daarbij moet de bewindvoerder informatie geven over de aard van de werkzaamheden, de wijze waarop de boekhouding wordt gevoerd en wie de belastingaangiften doet. Als de bewindvoerder extra

werkzaamheden moet uitvoeren en hiervoor een extra vergoeding in rekening wil brengen, moet de bewindvoerder van tevoren een machtiging van de kantonrechter vragen. In beginsel mag de bewindvoerder zichzelf namelijk geen extra opdrachten geven (zie artikel 9 van het Besluit Kwaliteitseisen CBM). Als er veel extra werk nodig is voor de boekhouding, kan de boekhouding uitbesteed worden aan een administratiekantoor, boekhouder of accountant. De bewindvoerder vraagt daarvoor machtiging van de kantonrechter en maakt afspraken over de kosten. Aanbeveling B.H5 geldt in dat geval niet.

- B.B15 De bewindvoerder geeft de kantonrechter gevraagd en ongevraagd alle belangrijke informatie, zodat de kantonrechter toezicht kan houden op de uitvoering van het bewind. Als de **bewindvoerder niet reageert** op (herhaalde) verzoeken van de kantonrechter om informatie of op andere verzoeken, zal de kantonrechter de bewindvoerder oproepen voor een gesprek. Een bewindvoerder die niet reageert op vragen van de kantonrechter kan ontslagen worden.
- B.B16 Personen die het bewind kennen of hadden moeten kennen (doordat het gepubliceerd is), mogen alleen afspraken met financiële gevolgen maken met de betrokkene als de bewindvoerder dat goed vindt. De bewindvoerder hoeft **schuldeisers die het bewind kennen dan wel hadden moeten kennen** en die zonder toestemming van de bewindvoerder hebben gehandeld, niet te betalen (artikel 1:440 BW). De bewindvoerder moet die schuldeisers hierover informeren.

C. PGB (in het kader van de Wet Langdurige Zorg)

- B.C1 Als betrokkene een **PGB** (persoonsgebonden budget) heeft moeten de verleningsbeschikking en de vaststellingsbeschikking (waarin de uiteindelijke aanspraak is vastgelegd) worden meegestuurd bij de boedelbeschrijving en jaarlijks bij de rekening en verantwoording.
- B.C2 Het **Zorgkantoor** beoordeelt of betrokkene aan de verplichtingen van het PGB in het kader van de Wet Langdurige Zorg (Wlz) kan voldoen. Het Zorgkantoor kan besluiten dat betrokkene alleen een PGB krijgt als er iemand is die ondersteunt. Met ingang van 1 juli 2024 is de aanwijzing van een gewaarborgde hulp komen te vervallen². Deze wordt vervangen door een **wettelijk vertegenwoordiger of gevolmachtigde**. Door de overgangsregeling kan echter nog tot vier jaar na het van kracht worden van de Regeling de gewaarborgde hulp blijven bestaan. Op grond van de genoemde Regeling kan in dat kader vanaf 1 juli 2024 aan het Zorgkantoor een herbeoordeling worden gevraagd waarbij de gewaarborgde hulp wordt vervangen door een wettelijk vertegenwoordiger of gevolmachtigde. Bij sommige zorgindicaties is een wettelijk vertegenwoordiger of gevolmachtigde verplicht. Deze is het aanspreekpunt voor het Zorgkantoor. Het Zorgkantoor beoordeelt of de wettelijk vertegenwoordiger of gevolmachtigde geschikt is om de regie op zorg en administratie van het PGB te voeren.

² Zie: Regeling van de Minister voor Langdurige Zorg en Sport van 17 november 2023, kenmerk 3720318-1056421-LZ, houdende wijziging van de Regeling zorgverzekering in verband het vervallen van de wettelijk verplichte gewaarborgde hulp en een toeslag voor infectiepreventie voor kleinschalige wooninitiatieven en enkele andere wijzigingen (Staatscourant 2023, nr. 32327).

- B.C3 Als er naast de beschermingsbewindvoerder **ook een mentor** is benoemd, wordt bij voorkeur de mentor belast met de uitvoering van het PGB. De mentor heeft namelijk de regie over de te verlenen zorg en moet waar nodig tijdig kunnen bijsturen.³ Daarvoor is van belang dat de mentor voortdurend inzicht heeft in het te besteden budget. De bewindvoerder heeft als taak te voorkomen dat nieuwe schulden ontstaan. Daarom moet de mentor de bewindvoerder op de hoogte houden van de uitvoering van het PGB. Daartoe stuurt de mentor vier keer per jaar een financieel kwartaaloverzicht aan bewindvoerder. De mentor kan er ook voor kiezen om de administratieve taken van het PGB over te laten aan de bewindvoerder.
- B.C4 Als de bewindvoerder, samen met een mentor, het PGB controleert en verantwoordt, bestaat **eenmaal recht op de beloning** in verband met het beheer van een PGB voor hen gezamenlijk.
- B.C5 Het verbod om als bewindvoerder ook direct betrokken of **behandelend hulpverlener** te zijn (artikel 1:435, zesde lid, aanhef en onder g, BW) geldt in beginsel alleen voor professionele bewindvoerders en niet voor de particuliere bewindvoerder, die zorg verleent in het kader van het PGB. Onder omstandigheden kan de combinatie van particuliere bewindvoerder en zorgverlener in het kader van het PGB onwenselijk zijn. Daarom moet de particuliere bewindvoerder de kantonrechter hierover informeren.

D. Wanneer heeft de bewindvoerder voorafgaande toestemming (machtiging) van de betrokkene of de kantonrechter nodig?

- B.D1 De vraag of de bewindvoerder toestemming nodig heeft van betrokkene of van de kantonrechter, hangt er vanaf of betrokkene wel of niet **wilsbekwaam** is. Als de kantonrechter heeft vastgesteld dat betrokkene wilsbekwaam is, dan is betrokkene in staat om zelf voor **beschikkingshandelingen** toestemming te geven aan zijn bewindvoerder. Wanneer betrokkene daartoe niet in staat is of weigert, is machtiging van de kantonrechter nodig.
- B.D2 **Beschikkingshandelingen** zijn onder andere: koop en verkoop van een woning en andere goederen (met een waarde van meer dan € 2.000,-), (ver)huren of beëindigen van een huurovereenkomst van een woning of bedrijfsruimte, alle gevallen van lenen of uitlenen van geld, alle schenkingen en het aangaan van een vaststellingsovereenkomst.
- B.D3 **Meerdere uitgaven per jaar voor één doel** moeten bij elkaar worden opgeteld. Het gaat bijvoorbeeld om meerdere rijlessen, meerdere vakanties in een jaar of alle aankopen in verband met de inrichting van een woning. Wanneer die uitgaven voor zo'n doel **opgeteld boven € 2.000,-** uitkomen, geldt bovenstaande ten aanzien van toestemming ook. De bewindvoerder voegt bewijsstukken van de toestemming van de betrokkene of de kantonrechter bij de rekening en verantwoording. De toestemming van betrokkene kan blijken uit een e-mail, whatsapp-bericht of een

³ Op grond van artikel 1:458 BW is de bewindvoerder in dat geval ook niet bevoegd om beslissingen over de zorg te nemen.

ondertekende offerte.

- B.D4 Voor **beheershandelingen** ten aanzien van de onder het bewind vallende goederen heeft de bewindvoerder geen toestemming van betrokkene of machtiging van de kantonrechter nodig.

Beheershandelingen zijn: in stand houden, normaal exploiteren en doelmatig beleggen of herbeleggen van vermogen. Het **beleggen** en herbeleggen en wisselen van obligaties is alleen toegestaan binnen de grenzen van een defensief of zeer defensief beleggingsprofiel. Voor belegging met risicovollere profielen is vooraf machtiging van de kantonrechter nodig. Een defensief of zeer defensief profiel komt overeen met de risicoschalen 1 tot en met 3 van de Risicometer beleggen van de NVB (Nederlandse Vereniging van Banken).

De bewindvoerder moet zich laten informeren over de directe en indirecte beheerskosten van een beleggingsportefeuille. Voor de inschakeling van een vermogensbeheerder, waarvoor kosten verschuldigd zijn, is voorafgaand machtiging van de kantonrechter nodig, tenzij betrokkene wilsbekwaam is en dus zelf toestemming kan geven.

Het is niet toegestaan geld van betrokkene om te zetten in **crypto's**.

- B.D5 Voor het **opzeggen van een huurovereenkomst** moet betrokkene toestemming geven. Als betrokkene niet in staat is om beschikkingshandelingen uit te voeren (niet-wilsbekwaam is) is vooraf **machtiging** van de kantonrechter nodig, **tenzij** het gaat om:

- verhuizing van de ene naar de andere huurwoning, waarbij de huur en/of andere woonlasten niet noemenswaardig stijgen;
- verhuizing naar een verpleeg- of zorginstelling, als vaststaat dat betrokkene niet naar het gehuurde zal kunnen terugkeren.

E. Waarover moet de bewindvoerder de kantonrechter informeren?

- B.E1 De bewindvoerder informeert de kantonrechter als wijzigingen optreden in de **wilsbekwaamheid** van betrokkene. Dit betekent: als de kantonrechter bij het instellen van het bewind heeft vastgesteld dat betrokkene in staat is om zelf toestemming te geven voor beschikkingshandelingen, dan moet de bewindvoerder de kantonrechter informeren zodra hij weet dat betrokkene dit niet meer kan of twijfelt of betrokkene dit nog kan, en omgekeerd.

- B.E2 De bewindvoerder informeert de kantonrechter zodra de maatregel kan worden opgeheven. Ook over het **overlijden** van betrokkene informeert de bewindvoerder de kantonrechter zo spoedig mogelijk. Met het overlijden van betrokkene eindigt het bewind en dus ook de taken van de bewindvoerder (maar let op de hierna genoemde eindrekening en verantwoording).

- B.E3 Als de bewindvoerder weet of vermoedt dat vermogensbestanddelen, waarover hij het beheer heeft, afkomstig zijn van een **misdrijf of gefinancierd zijn met door misdrijf verkregen geld**, bestaat het gevaar dat de bewindvoerder zich schuldig zal maken aan **witwassen** (artikel 420bis Wetboek van Strafrecht). De delictsomschrijving is ruim, wat betekent dat snel sprake is van overtreding van het verbod. De bewindvoerder doet direct

na de constatering dat het vermogen mogelijk afkomstig is van een misdrijf, een melding aan de kantonrechter en de politie of het openbaar ministerie.

B.E4 Wanneer een professionele bewindvoerder van plan is in het kader van een **overname** alle of een groot aantal dossiers over te dragen aan een (of meer) opvolgende professionele bewindvoerder(-s), neemt hij daarover tijdig vooraf contact op met de kantonrechter en het LKB. Dit geldt ook voor de voorgestelde bewindvoerder die de dossiers wil overnemen. Er is namelijk instemming van de kantonrechter nodig voor het ontslag van de huidige bewindvoerder en de benoeming van de opvolgend bewindvoerder. De kantonrechter kan aan de overname voorwaarden stellen, met name met het oog op de belangen van betrokkene. Daarbij wordt onder meer van belang geacht dat betrokkene of een eventuele derde geen financieel nadeel ondervindt van de overname. Verder zal de kantonrechter beoordelen of de opvolgend bewindvoerder in staat is om deze hoeveelheid zaken zonder risico op kwaliteitsverlies over te nemen.

B.E5 Wanneer betrokkene **gedetineerd** wordt, informeert de bewindvoerder de kantonrechter daarover zo spoedig mogelijk en geeft gemotiveerd aan of het bewind al dan niet opgeheven dient te worden. Als de bewindvoerder voorstelt om het bewind voort te zetten doet de bewindvoerder een voorstel over de hoogte van de beloning tijdens de detentie en geeft ook aan wat de wens van betrokkene is. Vervolgens wordt door de kantonrechter beoordeeld of voortzetting van het bewind nog zinvol en mogelijk is. Daarbij is onder meer relevant of betrokkene nog inkomen of vermogen heeft en de verwachte duur van de detentie.

F. Zelfredzaamheid betrokkene

B.F1 De bewindvoerder bevordert waar mogelijk de **zelfredzaamheid** van betrokkene. Zodra de financiële én persoonlijke situatie van betrokkene voldoende stabiel zijn start de bewindvoerder een zelfredzaamheidstraject. Een traject voor zelfredzaamheid houdt in dat betrokkene meer verantwoordelijkheid krijgt van de bewindvoerder in zijn beheer van het vermogen. Zo kan betrokkene bijvoorbeeld de beschikking krijgen over maandgeld i.p.v. weegeld en zelf betalingen doen. Ook het volgen van een zelfredzaamheidscursus kan passen in het kader van dit traject.

B.F2 Bij een bewind vanwege problematische schulden is uitgangspunt dat het zelfredzaamheidstraject nog maximaal 6 maanden duurt nadat de schulden zijn afbetaald of een wettelijk of minnelijk schuldentraject is afgerond. Na afloop van het zelfredzaamheidstraject wordt het bewind opgeheven, tenzij dit traject niet geslaagd is en een verlenging van het traject niet zinvol is. Betrokkene of de bewindvoerder dient tijdig een opheffingsverzoek in. Zodra blijkt dat het zelfredzaamheidstraject niet succesvol is maar betrokkene geen problematische schulden meer heeft, moet een verzoek wijziging van de grondslag (en mogelijk de duur) van het bewind worden ingediend. Wanneer op enig moment, bijvoorbeeld bij de rekening en verantwoording blijkt dat de bewindvoerder bovenstaande aanbevelingen niet heeft nageleefd, terwijl het bewind niet kan worden opgeheven, kan de kantonrechter ertoe besluiten een andere bewindvoerder te benoemen. In uitzonderingssituaties moet de bewindvoerder in overleg treden met de toezichthoudende kantonrechter.

G. Procesvertegenwoordiging door bewindvoerder

- B.G1 Artikel 1:441 lid 1 BW bepaalt dat de bewindvoerder betrokkene in en buiten rechte vertegenwoordigt. Als de bewindvoerder is gedagvaard, meldt deze zich tijdig in de procedure, hetzij schriftelijk bij de griffie, hetzij mondeling op de eerste zitting. Wanneer betrokkene persoonlijk is gedagvaard, moet de bewindvoerder de procedure overnemen, ook als pas later in de procedure bekend wordt dat er een bewind is ingesteld. Dat kan informeel: een mededeling - mondeling op de zitting of schriftelijk per brief of e-mail aan de griffie - dat hij in de hoedanigheid van bewindvoerder de procedure overneemt volstaat in de regel. Niet (tijdig) verschijnen in de procedure kan leiden tot verstekverlening en zorgt in veel gevallen voor onnodige werkzaamheden voor alle partijen en wellicht ook voor nodeloze extra kosten, waarvoor de bewindvoerder aansprakelijk kan worden gehouden. Dit kan anders zijn als er bewust voor wordt gekozen geen verweer te voeren om verdere proceskosten te voorkomen. Het voeren van verweer kan ingewikkeld zijn. Als de bewindvoerder op het betreffende rechtsgebied niet goed thuis is, wint hij juridisch advies in en vraagt daarvoor zo nodig toestemming aan de kantonrechter (art. 1:443 BW).
- De betrokkene kan wel zelfstandig hoger beroep instellen tegen een uitgesproken bewind of een beslissing over de opheffing. Hij kan ook zelf ontslag van de bewindvoerder vragen en zich bij de kantonrechter beklagen over het bewind⁴.
- Voor het bestuursrecht geldt een aparte regeling (zie art. 8:21 Algemene wet bestuursrecht).

H. Beloning van de bewindvoerder

- B.H1 De bewindvoerder heeft recht op een beloning volgens de regels die daarover door de Minister van Justitie en Veiligheid zijn vastgesteld in de Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren (artikel 1:447, eerste lid, BW), hierna: de Regeling beloning.
- B.H2 **Particuliere bewindvoerders** kunnen op verzoek een jaarlijkse vergoeding krijgen conform de Regeling beloning. Hierom kan worden gevraagd in de rekening en verantwoording. De toekenning vindt plaats door de goedkeuring van de rekening en verantwoording. Deze vergoeding is in beginsel inclusief (reis)kosten. Wanneer de particuliere bewindvoerder voor **kosten** die hij maakt in het belang van betrokkene een vergoeding wenst, vraagt hij hiervoor jaarlijks vooraf toestemming van de kantonrechter. De vergoeding voor reiskosten is in beginsel gelijk aan de gemaakte OV kosten of € 0,28 per kilometer. Voor professionele bewindvoerders gelden andere vergoedingen, zoals in de Regeling Beloning en aanbevelingen B.H4 tot en met B.H9 weergegeven.
- B.H3 Zijn er **twee bewindvoerders** benoemd dan is de beloning voor beide bewindvoerders samen. Zij kunnen zelf de onderlinge verdeling afspreken. Bij geschil hierover kan de kantonrechter een verdeling van de beloning vaststellen.
- B.H4 Het uitgangspunt van de Regeling beloning is, dat de regeling een **forfaitair karakter** heeft. Extra beloning is alleen mogelijk in geval van uitzonderlijke werkzaamheden. Verzoeken om extra beloning zullen worden getoetst aan dit criterium.
- B.H5 Als de bewindvoerder **een deel van zijn taak**, bijvoorbeeld het doen van belastingaangifte of

⁴ Artikel 1:381 lid 6 en 385 lid 1 sub d BW.

het doen van de administratie, door een ander laat doen, zoals een belastingadviseur of een administratiekantoor, betaalt de bewindvoerder in beginsel de kosten hiervan zelf. Als de bewindvoerder meent dat deze kosten niet voor zijn rekening moeten komen omdat sprake is van uitzonderlijke omstandigheden, dient hij vooraf machtiging te vragen bij de kantonrechter.

- B.H6 De benoeming gaat in op de dag na de verzending van de benoemingsbeschikking, tenzij de kantonrechter anders bepaalt.
De bewindvoerder mag de maandbeloning in rekening brengen met ingang van die dag, dus naar rato van het aantal dagen, tenzij de kantonrechter anders bepaalt. Dat geldt ook voor de oude en de nieuwe bewindvoerder wanneer een overdracht in de loop van de maand plaatsvindt: beide bewindvoerders mogen de beloning over die maand in rekening brengen naar rato van het aantal dagen dat ze bewindvoerder zijn geweest, tenzij de kantonrechter anders bepaalt.
Dit geldt zowel voor de professionele als de particuliere bewindvoerder.
- B.H7 Bij een **vermogen boven een miljoen euro** stelt de kantonrechter de beloning alleen vast op 0,75% van dat vermogen als de professionele bewindvoerder zelf de eventuele extra werkzaamheden verricht die samenhangen met de omvang van het vermogen. Dit betekent dat de professionele bewindvoerder moet toelichten welke extra werkzaamheden hij verricht, en waarom deze de hogere vergoeding rechtvaardigen. Voor de vaststelling van de beloning is het vermogen per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bepalend. Als het bewind in de loop van een kalenderjaar wordt ingesteld geldt het vermogen per ingangsdatum bewind als uitgangspunt voor de vaststelling van de beloning.
- B.H8 De administratieve werkzaamheden vanwege een verhuizing horen in beginsel tot de normale taak van een bewindvoerder. De extra beloning in verband met **verhuizen** is bedoeld voor extra werkzaamheden die een bewindvoerder moet verrichten ten aanzien van de feitelijke verhuizing van betrokkene. Daarbij kan gedacht worden aan omzetten van het energie- of internetcontracten, een verhuisbedrijf inschakelen, een schoonmaakploeg inhuren en dergelijke, omdat betrokkene en zijn sociale omgeving of mentor dit niet zelf kunnen regelen. De bewindvoerder moet vermelden waarom betrokkene dit niet zelf kan. Daarnaast kent de Regeling beloning een vergoeding voor **ontruiming** van de woning van betrokkene. Er bestaat alleen recht op deze beloning als de bewindvoerder zelf werkzaamheden in het kader van de ontruiming van de woning heeft moeten verrichten omdat betrokkene en zijn sociale omgeving of mentor dit niet zelf kunnen regelen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de inschakeling van een bedrijf voor de uitvoering van de ontruiming, het aanwezig zijn in de woning om vast te stellen welke goederen wel en welke goederen niet afgevoerd kunnen worden en het regelen van opslag van goederen. In bijzondere situaties kan zowel een vergoeding voor verhuizing als voor ontruiming worden toegekend, bijvoorbeeld als er na een verhuizing nog aanzienlijke ontruimingswerkzaamheden moeten worden verricht en voor de beide vergoedingen is voldaan aan de hierboven vermelde criteria.
- B.H9 Het doen van de lopende belastingaangiften (ook box 2 en 3) valt onder de forfaitaire beloning. De kantonrechter kan op verzoek van de bewindvoerder machtiging verlenen voor een extra beloning als het gaat om het doen van **achterstallige belastingaangiften** dan wel voor het doen van aangifte box 2 of 3 als sprake is van bijzondere werkzaamheden die een extra beloning rechtvaardigen.

I. Problematische schulden

- B.I1 Bij een beschermingsbewind met problematische schulden heeft het de voorkeur dat de **schuldhulpverlening** wordt uitgevoerd door de gemeente. Als de bewindvoerder de schuldhulpverlening zelf uitvoert, moet voldaan worden aan de eisen van het minnelijk traject. De bewindvoerder moet zich er dan bewust van zijn dat hij, naast zijn taak als belangenbehartiger van betrokkene, ook een verantwoordelijkheid heeft richting de gezamenlijke schuldeisers van betrokkene. Als bij de uitoefening van die twee taken tegenstrijdige belangen spelen, neemt de bewindvoerder daarover contact op met de kantonrechter.

Als de weg via de gemeentelijke schuldhulpverlening niet openstaat kan de bewindvoerder onder omstandigheden door betrokkene een WSNP aanvraag laten indienen. De bewindvoerder weegt van tevoren af of een beroep op de WSNP reële kans van slagen heeft.

De bewindvoerder die zich bezighoudt met schuldhulpverlening heeft geen recht op een extra vergoeding naast het hogere tarief voor het hebben van problematische schulden.

- B.12 Er blijft recht bestaan op de **hogere beloning** in verband met problematische schulden tijdens de WSNP, de minnelijke regeling of de aflossing van een saneringskrediet. Zodra de schulden daadwerkelijk zijn afbetaald, of een (gemeentelijke) minnelijke of wettelijke schuldenregeling met goed gevolg is afgerond (lees: de schone lei is verleend), verlaagt de bewindvoerder op eigen initiatief de beloning naar het toepasselijke lage tarief met ingang van de eerstvolgende maand. Dit geldt ook als alleen nog een enkele, niet saneerbare schuld, zoals bij DUO, resteert.

J. Schenking en onderbrengen van vermogen in rechtspersoon

- B.J1 Voor schenkingen is **toestemming** van betrokkene nodig als hij zelf in staat is om beschikkingshandelingen uit te voeren (wilsbekwaam is) en dus zelf toestemming kan geven. Anders is een **machtiging** van de kantonrechter nodig. Voor het geven van de kleine verjaardags- en sinterklaascadeautjes is geen machtiging nodig. Als betrokkene wilsonbekwaam is, kan een verzoek om te schenken alleen worden toegewezen als een **schenkingstraditie** wordt aangetoond. Een schenkingstraditie kan blijken uit eerdere schenkingen van betrokkene in de periode voorafgaand aan het bewind (bijv. jaarlijkse donaties aan bepaalde goede doelen, in meerdere jaren schenking aan kinderen van groter omvang dan regulier verjaarscadeau).

Wanneer voortzetting van de schenkingstraditie de toekomstige verzorging van betrokkene in gevaar brengt wordt het verzoek afgewezen. Het liquide vermogen van betrokkene mag na de schenking niet minder dan **€ 30.000,-** worden.

Vaak wordt door de bewindvoerder aangevoerd dat de wil van betrokkene (bijvoorbeeld om te schenken aan de kinderen) kan worden afgeleid uit een **kopie van een testament**. Dat is onjuist omdat het testament in het verleden nog gewijzigd kan zijn (zonder dat de bewindvoerder daarvan op de hoogte is gesteld) maar vooral omdat wat daarin is bepaald pas relevant wordt bij overlijden van betrokkene. Het is dus goed mogelijk dat betrokkene niet wenst dat voor zijn of haar overlijden al wordt geschonken uit zijn vermogen. Als in een

(later opgemaakt) testament andere erfgenamen staan vermeld dan in het testament dat aan de kantonrechter is toegezonden, kunnen deze erfgenamen bovendien klagen over de gedane schenkingen.

Ook wordt vaak door de bewindvoerder aangevoerd dat schenking een daad van goed vermogensbeheer is omdat betrokkene daardoor een lagere eigen bijdrage CAK betaalt. Met hetzelfde doel wordt vaak voorgesteld **vermogen van betrokkene onder te brengen in een rechtspersoon**, zoals BV of stichting. In wezen is dit een constructie om regelgeving te omzeilen die de kantonrechter in acht moet nemen. Ook is dit niet toegestaan omdat goed toezicht niet langer mogelijk is als vermogen in een rechtspersoon wordt ondergebracht (zie Hoge Raad 20 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3334).

In bijzondere, door de bewindvoerder aan te voeren, omstandigheden kan van de hoofdregel worden afgeweken, bijvoorbeeld als de schenking de leefomgeving van betrokkene verbetert.

- B.J2 Een verzoek tot het uitkeren van '**kindsdelen**' (vastgestelde geldvorderingen van kinderen op de langstlevende ouder in het kader van ouderlijke boedelverdeling of bij wettelijke verdeling) wordt niet gezien als een verzoek tot schenking. Als in het testament van de overleden partner is opgenomen dat de kindsdelen opeisbaar zijn als zich een bepaalde situatie voordoet (zoals opname in een verpleegtehuis of onderbewindstelling) en deze situatie zich daadwerkelijk voordoet, dan is er sprake van een schuld die voldaan moet worden. Als dat niet is opgenomen, kan toch worden afgeweken van de hoofdregel 'nee, tenzij schenkingstraditie', als de verzorgingsbehoefte geen gevaar loopt én geen intering is te voorzien. Het gaat hier namelijk om echte aanspraken die slechts opeisbaarheidsbeperkingen hebben en 'achtergesteld' zijn met het oog op de, door de erflater of de wetgever gevoelde, verzorgingsbehoefte van de langstlevende die op deze aanspraken mag interen. Als een kindsdeel wordt uitbetaald voordat het opeisbaar is, kan de belastingdienst daarin wel een bevoordeling zien.

K. Wanneer betrokkene erft

- B.K1 De bewindvoerder is met uitsluiting van betrokkene bevoegd een nalatenschap namens betrokkene te **aanvaarden**. Bij het openvallen van een nalatenschap waarin betrokkene gerechtigd is als erfgenaam, wordt van de bewindvoerder verlangd dat hij zich zo spoedig mogelijk op de hoogte stelt van de omvang van de nalatenschap. Er geldt een termijn van drie maanden. Voor de beoordeling van verzoeken tot verwerping en termijnverlenging, wordt verwezen naar de **Handleiding erfrechtprocedures kantonrechter**, te vinden op www.rechtspraak.nl.
- B.K2 Als **betrokkene wilsbekwaam** is en vast staat dat de **nalatenschap positief** is, mag de bewindvoerder de nalatenschap met toestemming van betrokkene zuiver aanvaarden. Als betrokkene in staat is zijn wil te bepalen, de nalatenschap wil verwerpen en vast staat de **nalatenschap negatief** is, verzoekt de bewindvoerder zo spoedig mogelijk aan de kantonrechter machtiging tot verwerping. De bewindvoerder moet de toestemming van betrokkene in zijn dossier vastleggen, bij voorkeur door een ondertekende verklaring van betrokkene.
- Wanneer **onvoldoende duidelijk is of het saldo van de nalatenschap** negatief is, moet de bewindvoerder beneficiair aanvaarden. Beneficiaire aanvaarding heeft tot gevolg dat de nalatenschap moet worden vereffend volgens de regels van artikel 4:202 BW en verder. In

beginsel geldt de lichte vereffeningprocedure. Er kan om ontheffing worden verzocht van deze procedure op grond van art. 4:202 lid 2 BW. Wanneer beneficiair aanvaard is en blijkt van een forse schuldpositie, terwijl daartegenover ook veel actief in de nalatenschap zit, moet de bewindvoerder overwegen te verzoeken om een vereffenaar te benoemen. De bewindvoerder moet daarvoor machtiging vragen aan de kantonrechter en daarbij een voorlopige schatting van de kosten van de vereffenaar indienen. De kosten komen voor rekening van betrokkene. Zie ook de **Richtlijnen Vereffening nalatenschappen**, te vinden op www.rechtspraak.nl.

Als **betrokkene niet-wilsbekwaam** is moet de bewindvoerder altijd **beneficiair aanvaarden**.

Wanneer de nalatenschap beneficiair wordt aanvaard of - met machtiging van de kantonrechter - wordt verworpen, is uitgangspunt dat de bewindvoerder deze verklaring aflegt binnen **drie maanden** vanaf het tijdstip waarop de nalatenschap, of een aandeel daarin, de erfgenaam toekomt (artikel 4:193 lid 1 BW). Hiervoor is aantekening in het boedelregister vereist met, ingeval van verwerping, overlegging van de machtiging tot verwerping. Het boedelregister bevindt zich bij de rechtbank van de laatste woonplaats van de overledene. Voor inschrijving is griffierecht verschuldigd. De termijn van drie maanden gaat lopen vanaf het moment waarop betrokkene de positie van erfgenaam verkrijgt. Bij plaatsvervulling door verwerping is dit vanaf het moment waarop degene wiens plaats vervuld wordt tot verwerping is overgegaan. De termijn van drie maanden kan worden verlengd door de kantonrechter van de laatste woonplaats van de overledene (zie artikel 4:193 lid 1 slot jo. artikel 4:192 lid 2 BW). Laat de bewindvoerder deze termijn verlopen, dan geldt volgens de wettekst de erfenis als beneficiair aanvaard (art 4:193 lid 2 BW). Het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden denkt hier overigens anders over.⁵

- B.K3 De bewindvoerder moet in de **rekening en verantwoording** melding maken van een opgevallende nalatenschap, waarin betrokkene als erfgenaam gerechtigd is, en van de boedelbeschrijving van die nalatenschap.
- B.K4 Als er een **testamenteir bewindvoerder** is benoemd, moet daarvan melding worden gemaakt in de boedelbeschrijving en de rekening en verantwoording (door ook de vermogensbestanddelen onder het testamentair bewind te vermelden).
- B.K5 De bewindvoerder moet, met uitsluiting van betrokkene, de **verdeling** vorderen van goederen, waarvan een onverdeeld aandeel tot zijn bewind behoort. De bewindvoerder moet daarvoor machtiging vragen, ook als die verdeling gebeurt krachtens rechterlijk bevel. De bewindvoerder legt de conceptakte van verdeling ter goedkeuring voor aan de kantonrechter. De bewindvoerder moet toestemming van betrokkene hebben, of als deze daartoe niet in staat is of weigert toestemming te geven, machtiging van de kantonrechter voor het maken van de afspraak dat een nalatenschap, waartoe betrokkene gerechtigd is, voor een bepaalde tijd **onverdeeld wordt gelaten**.

⁵ Zie de uitspraak van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 11 oktober 2022: [ECLI:NL:GHARL:2022:8787](#). Het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft op 11 april 2024 over dit onderwerp ook prejudiciële vragen gesteld aan de Hoge Raad, zie: [ECLI:NL:GHARL:2024:2460](#). De Procureur-Generaal heeft op 30 augustus 2024 een conclusie ingediend, zie: [ECLI:NL:PHR:2024:862](#). De Hoge Raad heeft op het moment van vaststelling van deze aanbevelingen de prejudiciële vragen nog niet beantwoord.

- B.K6 Als betrokkene in het testament van de ouder is **onterfd**, moet de bewindvoerder aanspraak maken op de legitieme portie. Als betrokkene erfgenaam of legataris is onder last of voorwaarde en de legitieme portie hierdoor wordt geschonden, moet ook een beroep gedaan worden op de legitieme portie. Als de bewindvoerder meent dat het niet in het belang van betrokkene is om dit te doen, heeft hij machtiging van de kantonrechter nodig.
- B.K7 Als **betrokkene enig erfgenaam** is, is het de taak van de bewindvoerder om de nalatenschap af te wikkelen, tenzij de erflater een executeur heeft benoemd, die de nalatenschap afwikkelt. De uren die zijn gemoeid met de afwikkeling van de nalatenschap (of dat nu beneficiair is of niet) vallen in beginsel binnen de reguliere, forfaitaire bewindvoerdersvergoeding (vergelijk Hof Arnhem-Leeuwarden, 1 december 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:10189). Wanneer een woning uit die nalatenschap moet worden ontruimd of moet worden verkocht, kan voor die werkzaamheden machtiging worden gevraagd voor de vergoeding volgens de Regeling beloning.
- B.K8 Als de bewindvoerder van mening is, dat de **afwikkeling van de nalatenschap** veel meer uren zal gaan beslaan dan doorgaans, en hij daarom wegens uitzonderlijke omstandigheden een vergoeding voor extra uren wenst, dan moet hij vooraf machtiging aan de kantonrechter vragen. Bij het verzoek moet worden gevoegd:
- een globale omschrijving van wat naar verwachting onderdeel uitmaakt van de nalatenschap (een boedelbeschrijving);
 - een opgave van de door de bewindvoerder te verrichten werkzaamheden ten aanzien van de afwikkeling van de nalatenschap, en een toelichting waarom deze werkzaamheden uitzonderlijk zijn, met een schatting van het aantal uren.
- B.K9 Wanneer de **nalatenschap complex** is, door bijvoorbeeld onroerend goed dat slechts deels in eigendom is, een eigen bedrijf dat afgewikkeld moet worden, of doordat in de nalatenschap nog sprake is van een aanspraak in een andere - nog niet afgewikkelde - nalatenschap, kan de bewindvoerder machtiging vragen de afwikkeling uit te besteden aan een notaris. De kosten van de notaris komen voor rekening van betrokkene.
- B.K10 Als **er meerdere erfgenamen** zijn en een of meer van hen heeft de nalatenschap beneficiair aanvaard, dan moet deze worden vereffend conform art. 4:202 en volgende BW. Alle erfgenamen zijn tezamen vereffenaar (art. 4:195 lid 1 BW). Zij oefenen hun bevoegdheden als vereffenaars samen uit (art. 4:198 BW). De bewindvoerder treedt op (als wettelijk vertegenwoordiger) van betrokkene. De erfgenamen moeten samen de nalatenschap afwikkelen en verdelen. De bewindvoerder kan er voor kiezen één van de andere erfgenamen een (bij voorkeur beperkte en goed omschreven) volmacht te verstrekken om te vereffenen. De andere erfgenaam moet dan rekening en verantwoording aan hem afleggen. Daarvoor dient de bewindvoerder machtiging aan de kantonrechter te vragen. In beginsel is het niet de bedoeling dat de bewindvoerder mede namens de overige erfgenamen als enige de vereffening en afwikkeling van de nalatenschap op zich neemt. Daarover dient vooraf overleg met de kantonrechter plaats te vinden, mede in verband met de beloning voor zijn werkzaamheden. Het verwerven van inkomsten van derden in een bewindsdossier verhoudt zich in beginsel namelijk niet met artikel 9 van het Besluit kwaliteitseisen CBM.

L. Testamentair bewind

- B.L1 Naast beschermingsbewind kan sprake zijn van **testamentair bewind** over een deel van het vermogen van betrokkene (artikel 4:153 e.v. BW). Het gaat om goederen die de betrokkene als erfgenaam of legataris uit een nalatenschap verkrijgt en waarvan de erflater bij testament heeft bepaald dat die goederen onder bewind moeten vallen. Dat bewind vangt in de regel aan op het tijdstip van overlijden van de erflater. Als de kantonrechter de beschermingsbewindvoerder benoemt tot testamentair bewindvoerder, dan houdt deze het uit de nalatenschap verkregen vermogen gescheiden van het andere vermogen van betrokkene en administreert dit gescheiden. De vruchten van het vermogen dat onder testamentair bewind staat, kunnen ingevolge artikel 4:162 BW onder het beschermingsbewind gaan vallen.

De testamentair bewindvoerder legt rekening en verantwoording af aan de bewindvoerder; de bewindvoerder is in het kader van zijn beheerstaak verplicht de rekening op te nemen.

M. Wsnp

- B.M1 Naast de bewindvoerder waarvoor deze aanbevelingen gelden (de beschermingsbewindvoerder) kent het faillissementsrecht een bewindvoerder voor **de wettelijke schuldsanering (Wsnp)**. Het beschermingsbewind vervalt niet wanneer de rechtbank de wettelijke schuldsanering uitspreekt en een WSNP-bewindvoerder benoemt (de saneringsbewindvoerder). De saneringsbewindvoerder handelt, anders dan de beschermingsbewindvoerder, in het belang van de schuldeisers.

De beschermingsbewindvoerder stort maandelijks het verschil tussen het inkomen en het door de rechter-commissaris vastgestelde vrij te laten bedrag op de ten behoeve van de schuldenaar door de saneringsbewindvoerder geopende rekening. Dit geldt ook voor het vakantiegeld, eindejaarsuitkering, etc. Het geld op deze (boedel)rekening wordt na afloop van de Wsnp (in beginsel na 18 maanden) uitgekeerd aan de schuldeisers.

De beschermingsbewindvoerder beheert het door de rechter-commissaris vastgestelde vrij te laten bedrag voor de huishouding van betrokkene. De beschermingsbewindvoerder ondervindt wel gevolgen van de WSNP: de post zal gedurende de eerste dertien maanden naar de saneringsbewindvoerder gaan middels een opgelegde postblokkade. De bewindvoerder moet maandelijks financiële stukken aanleveren aan de saneringsbewindvoerder.

Een belangrijke taak van de beschermingsbewindvoerder gedurende de WSNP is te voorkomen dat er nieuwe schulden ontstaan. Ook is het van belang dat betrokkene voldoende inkomen blijft genereren. Als hij een uitkering heeft, moet betrokkene tijdig aan de uitkerende instantie de voor de uitkering noodzakelijke gegevens verstrekken. Heeft betrokkene een baan, dan mag hij zijn werkgever geen reden voor ontslag op staande voet geven of ontslag nemen zonder concreet vooruitzicht op een nieuwe baan.

N. Einde bewind, wijziging bewindvoerder of overlijden bewindvoerder

- B.N1 Een verzoek tot **opheffing van het bewind** wordt ingediend bij de kantonrechter. De

bewindvoerder, betrokkene en belanghebbenden worden in beginsel op het verzoek gehoord tijdens een zitting (zie ook B.A2). Als sprake is van een gezamenlijk verzoek van betrokkene en de bewindvoerder kan de kantonrechter ook een beslissing nemen zonder zitting. Voor de behandeling van dit verzoek moet griffierecht worden betaald.

- B.N2 De bewindvoerder legt binnen twee maanden na de datum van opheffing van het bewind de **eindrekening en verantwoording** aan betrokkene af. Zo mogelijk verifieert de kantonrechter of betrokkene akkoord gaat met de eindrekening en verantwoording.
- B.N3 Als een bewindvoerder door of namens de betrokkene **aansprakelijk** wordt gesteld voor slecht bewind en schadevergoeding wordt gevraagd, dan is dit een verzoekschriftprocedure (art. 1:362 jo. art. 1:445 lid 5 BW). Een procedure die na het overlijden van betrokkene wordt gevoerd door de executeur/nabestaande tegen de voormalig bewindvoerder is een dagvaardingsprocedure (Hof Den Haag 8 november 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3289).
- B.N4 Een verzoek tot **wijziging van de bewindvoerder** wordt ingediend bij de kantonrechter. Als de bewindvoerder dit verzoek indient worden betrokkene, de bewindvoerder en de andere belanghebbenden in beginsel van het verzoek in kennis gesteld en zo nodig gehoord (zie ook A.2.).
- B.N5 Als een betrokkene een andere professionele bewindvoerder benadert met de bedoeling om van bewindvoerder te veranderen, moet de **aangezochte bewindvoerder** eerst contact opnemen met de bestaande bewindvoerder om dit te bespreken, voordat betrokkene het verzoek tot ontslag en benoeming bij de kantonrechter indient. Bij het verzoek voegt de aangezochte bewindvoerder een schriftelijke reactie van de huidige bewindvoerder. Wanneer deze reactie ontbreekt, houdt de kantonrechter de behandeling van het verzoek in beginsel aan totdat blijkt dat het contact heeft plaatsgevonden of blijkt dat geen contact mogelijk is.
- B.N6 Bij ontslag van de bestaande bewindvoerder en benoeming van een nieuwe bewindvoerder dan wel bij beëindiging van het bewind (anders dan door overlijden van betrokkene), wordt in beginsel een **termijn van twee weken** in acht genomen tussen de beschikking en de datum van beëindiging van het bewind dan wel het ontslag van de bewindvoerder.
- B.N7 Wanneer de **bewindvoerder overlijdt**, bepaalt artikel 1:448 lid 3 BW dat diens erfgenamen, als zij van het bewind kennis dragen, verplicht zijn alles te doen wat niet zonder nadeel voor betrokkene kan worden uitgesteld (dus alle dringende zaken te regelen), totdat een opvolgend bewindvoerder is benoemd.
Het verdient aanbeveling dat bewindvoerders een of meer mensen uit hun omgeving in kennis stellen van het feit dat zij bewindvoerder zijn, en hen vragen om de kantonrechter op de hoogte te stellen van hun overlijden. Wanneer er twee bewindvoerders zijn heeft de andere bewindvoerder de verplichting om de kantonrechter zo spoedig mogelijk in kennis te stellen van het overlijden van de medebewindvoerder.

O. Overlijden betrokkene

- B.O1 Wanneer **betrokkene overlijdt**, eindigt het bewind van rechtswege. Daarmee eindigt de taak van de bewindvoerder, maar hij moet nog wel de eindrekening en -verantwoording indienen. Ook de bevoegdheid van de kantonrechter eindigt door het einde van het bewind. Dat

betekent dat de kantonrechter geen bevoegdheid meer heeft om machtiging te verlenen aan de gewezen bewindvoerder voor het verrichten van handelingen. Als er geen erfgenamen bekend zijn of de wel bekende erfgenamen de nalatenschap bewust onbeheerd laten, kan de bewindvoerder de nalatenschap aanmelden bij het Rijksvastgoedbedrijf. Zie de Handreiking vermoedelijk onbeheerde nalatenschappen voor bewindvoerders, mentoren en (vrijwillige) schuldhulpverleners op de website van het Rijksvastgoedbedrijf. Als niet bekend is of in de toekomst aanspraak zal worden gemaakt op het geld uit de nalatenschap, bestaat de mogelijkheid om het geld uit de nalatenschap te storten in de consignatiekas van het Ministerie van Financiën. Zie de website van de Rijksoverheid. Zo nodig kan de gewezen bewindvoerder voor deze storting de kantonrechter om een verklaring van geen bezwaar vragen.

- B.O2 De eindrekening en -verantwoording **na overlijden van betrokkene** moet binnen vier maanden na overlijden worden afgelegd aan de erfgenamen of de executeur, ten overstaan van de kantonrechter. Dat betekent dat de erfgenamen of de executeur de eindrekening en -verantwoording voor akkoord ondertekenen en dat de bewindvoerder de eindrekening en -verantwoording vervolgens indient bij de kantonrechter. Dat de ondertekenaars alle erfgenamen zijn, moet blijken uit de over te leggen **verklaring van erfrecht**. De kosten van een verklaring van erfrecht zijn afhankelijk van de omstandigheden van het geval, maar kunnen behoorlijk oplopen. Wanneer deze kosten niet in een reële verhouding staan tot het saldo op de beheerrekening en/of het overige vermogen van de nalatenschap, kan de bewindvoerder aan de kantonrechter vragen te worden ontslagen van de verplichting een verklaring van erfrecht over te leggen.
- Op grond van het bepaalde in artikel 1:445, vijfde lid, jo artikel 1:373, eerste lid, BW legt de bewindvoerder rekening en verantwoording over het gevoerde bewind af aan de erfgenamen. Gelet op het feit dat in artikel 1:445, eerste lid, BW een jaarlijkse verantwoordingsplicht is opgenomen, geldt deze verplichting voor de eindafrekening, dat wil zeggen de periode waarover nog geen rekening en verantwoording is afgelegd. Dit betreft meestal het lopende kalenderjaar tot aan het tijdstip waarop de betrokkene is overleden. Als over de daaraan voorafgaande kalenderjaarperiode nog geen (reguliere) rekening en verantwoording is afgelegd, wordt die periode daarbij betrokken.⁶

P. Klachten

a. Professionele bewindvoerder

- B.P1 Als de rechtbank een stuk ontvangt met een klacht over de bewindvoerder, wordt dit ingeboekt als klacht.

Als de klacht is gericht tegen een **professionele** bewindvoerder, is het uitgangspunt dat de bewindvoerder op korte termijn de klager uitnodigt voor een gesprek, waarin de klacht wordt besproken.

De bewindvoerder stuurt aan de kantonrechter een gespreksverslag (met een kopie aan betrokkene), waaruit blijkt:

- welke onderdelen van de klacht in onderling overleg zijn opgelost;

⁶ Zie ook het arrest van Gerechtshof Amsterdam van 26 april 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BR4751.

- in hoeverre de klacht door betrokkene wordt gehandhaafd.

Als geen gesprek heeft plaatsgevonden wordt de kantonrechter geïnformeerd over de reden.

Als de klacht wordt gehandhaafd, stuurt de bewindvoerder een schriftelijke reactie op de (resterende onderdelen van de) klacht aan de kantonrechter (met een kopie aan betrokkene). De kantonrechter bepaalt vervolgens wat het verdere verloop van de behandeling zal zijn. De kantonrechter kan beslissen om van een behandeling op zitting van de klacht af te zien. Dit zal in beginsel alleen het geval zijn als de klacht kennelijk ongegrond is. Als een zitting wordt bepaald worden klager en de bewindvoerder daarvoor uitgenodigd. Ook kan de kantonrechter, als er een mentor is, besluiten om deze ook voor de zitting uit te nodigen.

b. Particuliere bewindvoerder

B.P2 Als de klacht is gericht tegen een **particuliere** bewindvoerder wordt de bewindvoerder in de gelegenheid gesteld om schriftelijk op de klacht te reageren. De bewindvoerder stuurt de reactie binnen de gestelde reactietermijn aan de kantonrechter. De kantonrechter bepaalt vervolgens wat het verdere verloop van de behandeling zal zijn. Als een zitting wordt bepaald worden klager en de bewindvoerder daarvoor uitgenodigd.

B.P3 De kantonrechter kan beslissen om van een behandeling op zitting van de klacht af te zien. Dit zal in beginsel alleen het geval zijn als de klacht kennelijk ongegrond is.

c. Klacht door derde

B.P4 Als door de rechtbank van een derde een stuk wordt ontvangen met een klacht over de bewindvoerder, wordt dit stuk ingeboekt als klacht. Aan de derde wordt een ontvangstbevestiging gestuurd. In beginsel wordt de derde niet op de hoogte gehouden van het verdere verloop. De kantonrechter bepaalt op welke manier de klacht wordt behandeld.

Q. Betrokkene verhuist naar een gemeente in ander arrondissement

B.Q1 In zaken over curatele, bewind of mentorschap is de rechter bevoegd van de woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats in Nederland, van het werkelijk verblijf van degene wiens curatele, bewind of mentorschap het betreft (art. 266 Rv).

B.Q2 Als de betrokkene die al onder curatele, bewind en/of mentorschap is gesteld verhuist naar een gemeente die onder een andere rechtbank valt, is de kantonrechter niet langer bevoegd en wordt het dossier met een overdrachtsbrief overgedragen aan de bevoegde kantonrechter. Als er nog lopende kwesties zijn (bijvoorbeeld verzoeken tot opheffing of wijziging maatregel of wijziging bewindvoerder, of machtigingsverzoeken, of een rekening en verantwoording, die nog moet worden beoordeeld), zullen die in beginsel nog worden afgehandeld voordat het dossier wordt overgedragen. Als het in het belang van de betrokkene is om een dossier inclusief lopende kwesties over te dragen gebeurt dit met een brief of verwijzingsbeschikking (bijvoorbeeld in de situatie dat er voor de behandeling van een verzoek een zitting moet worden gehouden terwijl betrokkene, bewindvoerder en belanghebbende allen in dat andere arrondissement wonen).

- B.Q3 De bewindvoerder geeft de verhuizing zo spoedig mogelijk door aan de rechtbank waar de bewindszaak loopt.
- B.Q4 De kantonrechter kan in een complex dossier bij uitzondering bepalen dat het dossier niet wordt overgedragen.

MENTORSCHAP

A. Het instellen van mentorschap

- M.A1 Aanbevelingen B.A1 tot en met B.A7 uit de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind zijn van toepassing.
- M.A2 Om te toetsen of zich een van de gronden voor mentorschap voordoet, als bedoeld in artikel 1:450, eerste lid, BW, is een **deskundigenverklaring**, zoals bijvoorbeeld een verklaring van een arts, een CIZ-indicatie, een rapportage van een gedragsdeskundige, het maatschappelijk werk of een persoonlijk begeleider, niet vereist. Een deskundigenverklaring is nuttig als deze helderheid verschaft over datgene waarvan de kantonrechter zich moet vergewissen, en tevens inzicht biedt in het verwachte verloop van de algemene situatie, de mentale situatie of het ziektebeeld.
- M.A3 Het **uitspreken** van een beschermingsmaatregel, zoals mentorschap, beperkt de rechten van de betrokkene. Het is **geen vanzelfsprekendheid**, ook niet als een min of meer logisch complement van een onderbewindstelling. Voor geneeskundige behandelingen van wilsonbekwamen voorziet artikel 7:465 lid 3 BW, bij afwezigheid van een curator, mentor of schriftelijk gemachtigde, in een alternatieve vertegenwoordigingsbevoegdheid van partner, ouders, kinderen, broers en zussen, kleinkinderen en grootouders. Voor benoeming van een mentor kan met name goede grond zijn als er geen familie is, of onenigheid binnen de familie leidt tot problemen bij de hulpverlening. Het mentorschap beoogt immers een gestructureerde mogelijkheid te bieden voor de behartiging van belangen van meerderjarigen. Voor een zware toets is minder reden als het om een eigen verzoek van betrokkene gaat.
- M.A4 Ingevolge artikel 1:452, derde lid, BW zal de uitdrukkelijke **voorkeur** van betrokkene inzake de persoon van de te benoemen mentor in beginsel worden gevolgd. Dit kan ook een professionele mentor zijn. Op grond van artikel 1:452, vierde lid, BW heeft voor het overige steeds een natuurlijk persoon uit de directe familie of omgeving van betrokkene de voorkeur bij de benoeming tot mentor. Afwijking van deze wettelijke voorkeursregeling moet in de beschikking worden gemotiveerd.
- M.A5 Als **twee mentoren** worden benoemd kunnen zij de werkzaamheden samen, maar ook zelfstandig verrichten (artikel 1:452, negende lid, BW). De kantonrechter kan zo nodig een taakverdeling tussen de mentoren vaststellen. De kantonrechter kan na overleg met de mentoren bepalen dat zij voor de kantonrechter met één brief bereikbaar zijn op het adres van één van beiden.

B. De taken van de mentor

- M.B1 De mentor is een **regisseur van de zorg** voor de betrokkene, die pas in deze rol in actie komt wanneer dat nodig is. De mentor is bijvoorbeeld aanwezig bij de bespreking van het zorgplan, maar de uitvoering van de zorg behoort niet tot de taken van de mentor. Wel moet de mentor actief waken over de belangen van betrokkene, wat niet alleen inhoudt dat

afspraken over de zorg worden gemaakt maar ook dat er op wordt toegezien dat de afspraken worden opgevolgd door goede uitvoering.

- M.B2 Bij zijn taakvervulling dient de mentor de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van betrokkene tot **richtsnoer** te nemen. Wensen neergelegd in een aan de mentor bekend gemaakt codicil of levenstestament van betrokkene vormen in beginsel uitgangspunt bij zijn functievervulling. Omdat de mentor een vertegenwoordigende rol heeft, dient hij zoveel mogelijk te handelen overeenkomstig de geloofsovertuiging of levensbeschouwing van betrokkene.
- M.B3 Tijdens het mentorschap is betrokkene **handelingsonbevoegd** in aangelegenheden betreffende zijn verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding (artikel 1:453 lid 1 BW). De mentor bewaakt de niet-vermogensrechtelijke belangen van betrokkene, maar die omschrijving geeft weinig concrete steun bij de soms ingrijpende beslissingen die een mentor kan of moet nemen bij, bijvoorbeeld, de keuze van de woonvorm, behandelplannen, medische behandelingen of het staken daarvan, beperken van schadelijke contacten, etc. Enerzijds moet de mentor ingevolge artikel 1:454 lid 1 BW betrokkene zoveel mogelijk bij zijn taak betrekken en bevorderen dat hij zoveel mogelijk zelfstandig kan beslissen (zie ook artikel 1:453 lid 2 BW), maar anderzijds moet hij ingrijpen wanneer hij van mening is dat een bepaalde situatie niet wenselijk is voor betrokkene en deze niet in staat is tot redelijke waardering van zijn belangen. Artikel 1:453 lid 5 BW geeft een illustratie van de verhouding tussen mentor en betrokkene. De vertegenwoordigingsbevoegdheid van de mentor geldt ook bij ingrijpende **medische verrichtingen**. Een uitzondering moet worden gemaakt voor medische verrichtingen die uitsluitend kunnen plaatsvinden, als betrokkene persoonlijk toestemming verleent, zoals euthanasie. De mentor kan betrokkene verder niet dwingen tot iets wat de betrokkene niet wil en waartegen betrokkene zich uitdrukkelijk verzet. In dat geval zal eventueel een beroep moeten worden gedaan op de Wet Zorg en dwang (WZD) dan wel de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). Meestal wordt een **zitting in het kader van de WZD of de Wvggz** op heel korte termijn (daags tevoren) gepland. Niettemin mag van de mentor worden verlangd zich tot het uiterste in te spannen om bij de zitting aanwezig te zijn. Mocht dat toch niet mogelijk zijn, dan moet de mentor een schriftelijke verklaring aan de zittingsrechter sturen, waarin duidelijk wordt gemaakt waarom de mentor niet bij de zitting aanwezig kan zijn en wat het standpunt van de mentor is over de verplichte zorg. De mentor behoeft voor zijn taakuitoefening geen machtiging van de kantonrechter; slechts in het geval van artikel 1:456 BW wordt het aan de mentor zelf overgelaten om een verzoek om machtiging te doen. Dit staat er niet aan in de weg dat de mentor de kantonrechter kan raadplegen in aangelegenheden van ingrijpende aard.
- M.B4 Per 1 juli 2020 is de Wet op de **orgaandonatie** in werking getreden. In deze wet is bepaald dat de wettelijk vertegenwoordiger voor de wilsonbekwame betrokkene mag beslissen (artikel 9 Wet op de orgaandonatie). Als de wens van betrokkene onbekend is, kan de mentor hierover in beginsel geen beslissing nemen. In dat geval geldt immers de hoofdregel dat een ieder recht heeft op de onaantastbaarheid van zijn lichaam (artikel 8 EVRM, recht op privacy omvat ook de lichamelijke en psychische integriteit). Het is niet de bedoeling dat de mentor hier beslist naar zijn eigen overtuiging. Daarom wordt aanbevolen om in het register de keuze te maken dat de beslissing over het verwijderen van organen wordt overgelaten aan de nabestaanden van betrokkene (artikel 11 Wet op de orgaandonatie), tenzij de mentor weet

wat het standpunt van betrokkene was omtrent registratie voor orgaandonatie of betrokkene ten aanzien van de registratie voor orgaandonatie zelf een beslissing kan nemen. In die beide laatste gevallen dient de kantonrechter gevraagd te worden om hiervoor een machtiging te verlenen. Het machtigingsverzoek dient onderbouwd te worden met stukken waaruit blijkt welke keuze betrokkene maakt of in het verleden heeft gemaakt.

- M.B5 Ingevolge artikel 5, tweede en zevende lid, Besluit kwaliteitseisen CBM dient de mentor buiten werkdagen te voorzien in zijn **bereikbaarheid voor noodgevallen**. Hierin wordt voldoende voorzien als de mentor tot 22.00 uur bereikbaar is en – als hij 's nachts gebeld of bericht is over een noodgeval – uiterlijk om 8.00 uur terugbelt.
- M.B6 In artikel 5, vierde en negende lid, Besluit kwaliteitseisen CBM staat dat de mentor tenminste tweemaandelijks **persoonlijk contact** met betrokkene heeft, tenzij betrokkene geen contact met de mentor wenst of daartoe niet in staat is.
- M.B7 Met betrekking tot een eventueel aan betrokkene toegekend PGB geldt aanbeveling C uit de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind voor de mentor.
- M.B8 Het verbod om als mentor **tevens direct betrokken of behandelend hulpverlener** te zijn (artikel 1:452, zesde lid, aanhef en onder c, BW) geldt in beginsel alleen voor professionele zorgverleners en niet voor de situatie waarin een familielid mentor is en ook zorg verleent (bijvoorbeeld in het kader van het PGB). Onder omstandigheden kan de combinatie van familiementor en zorgverlener echter onwenselijk zijn. Daarom moet de particuliere mentor de kantonrechter hierover informeren.
- M.B9 De **professionele** mentor die zijn taak tegen een beloning verricht moet een **jaarlijks verslag** over het verloop van het mentorschap bij de kantonrechter in te dienen.
- M.B10 De mentor moet ingevolge artikel 1:459, derde lid, BW telkens na verloop van vijf jaren, of zoveel eerder als de kantonrechter bepaalt, een verslag uitbrengen over het verloop van het mentorschap en met name over de vraag of het mentorschap moet voortduren of dat een minder vergaande voorziening, dan wel een verder strekkende voorziening aangewezen is (**vijfjaarlijkse evaluatie**). De kantonrechter zal daar de mentor op gezette tijden (minimaal één keer per vijf jaar) om vragen. In het jaar dat de tussentijdse evaluatie maatregel wordt ingediend, hoeft niet ook nog een jaarlijks verslag te worden ingediend.
- M.B11 Van de mentor wordt verlangd dat die de kantonrechter direct informeert op het moment dat de maatregel kan worden opgeheven of wanneer deze moet worden omgezet in curatele. Ook van het overlijden van betrokkene moet de mentor zo spoedig mogelijk de kantonrechter in kennis stellen. Met het overlijden van betrokkene eindigt de taak van de mentor. Wel ligt het op de weg van de mentor, als deze op de hoogte is van de wensen van betrokkene omtrent de uitvaart, deze kenbaar te maken aan degene die over de uitvaart beslist (opdracht daarvoor geeft).
- M.B12 Als de mentor niet reageert op (herhaalde) verzoeken van de kantonrechter, van welke aard dan ook, volgt oproeping van de mentor voor verhoor en eventueel ontslag.

C. Beloning van de mentor

- M.C1 Ingevolge artikel 1:460 lid 2 BW kan de mentor aanspraak maken op een beloning overeenkomstig de regels die daaromtrent bij regeling van de Minister van Veiligheid en Justitie zijn vastgesteld. Per 1 januari 2015 geldt de Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren (hierna: Regeling beloning).
- M.C2 Het uitgangspunt van de Regeling beloning is, dat de regeling een forfaitair karakter heeft. Bij professionals en stichtingen met vrijwilligers geldt de beloning als een gemiddelde en het systeem gaat uit van de solidariteitsgedachte dat de eenvoudige mentorschappen mede de lasten van ingewikkelder mentorschappen dragen. Inherent hieraan is dat niet voor alle extra werkzaamheden een extra beloning kan worden gevraagd. In de toelichting op de regeling is expliciet aangegeven dat extra beloning alleen mogelijk is in uitzonderlijke situaties en dat niet te snel mag worden overgegaan tot afwijking van de regeling. Verzoeken om extra beloning zullen worden getoetst aan dit criterium.

D. Einde mentorschap, wijziging mentor of overlijden mentor

- M.D1 Een verzoek tot **opheffing** van het mentorschap wordt ingediend bij de toezichthoudende kantonrechter. De mentor, betrokkene en belanghebbenden worden in beginsel op het verzoek gehoord (zie ook B.A2 en B.N1 van de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind). Voor de behandeling van dit verzoek moet griffierecht worden betaald.
- M.D2 Een verzoek tot **wijziging** van de mentor wordt ook beoordeeld door de toezichthoudende kantonrechter. Als de mentor dit verzoek indient worden betrokkene, de bewindvoerder en de andere belanghebbenden in beginsel van het verzoek in kennis gesteld en zo nodig gehoord over de ontstane situatie en de nieuw te benoemen mentor. Als betrokkene het verzoek indient worden de mentor, de bewindvoerder en belanghebbenden hiervan in kennis gesteld en in beginsel gehoord.
- M.D3 Als betrokkene een andere professionele mentor benadert met de bedoeling om **van mentor te veranderen**, moet de aangezochte mentor eerst contact opnemen met de bestaande mentor om de situatie te bespreken, voordat betrokkene het verzoek tot ontslag en benoeming bij de kantonrechter indient. Bij het verzoek moet de aangezochte mentor een schriftelijke reactie van de bestaande mentor voegen, zodat duidelijk is dat dit contact heeft plaatsgevonden. Wanneer een dergelijke schriftelijke reactie ontbreekt, kan de kantonrechter de behandeling van het verzoek aanhouden totdat blijkt dat het contact heeft plaatsgevonden.
- M.D4 De professionele mentor die als opvolgend mentor is benoemd, moet uiterlijk binnen twee maanden na de benoeming een **mentorschapsplan** te overleggen.
- M.D5 Het **overlijden van de mentor** moet bij de kantonrechter worden gemeld. Het verdient aanbeveling dat mentoren een of meer mensen uit hun omgeving in kennis stellen van het feit dat zij mentor zijn en dat zij aan deze mensen vragen om de toezichthoudende kantonrechter op de hoogte te stellen van hun overlijden. Wanneer er twee mentoren zijn, rust op de andere mentor de verplichting om de toezichthoudende kantonrechter zo spoedig mogelijk in kennis te stellen van het overlijden van de mede-mentor.

E. Klachten

M.E1 Voor de behandeling van klachten geldt Aanbeveling P uit de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind.

F. Betrokkene verhuist naar gemeente in ander arrondissement

M.F1 Bij verhuizing van betrokkene geldt Aanbeveling Q uit de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind.

CURATELE

Vooraf

De **Aanbevelingen Curatele** zijn een aanvulling op de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind en de Aanbevelingen Mentorschap. Omdat de taak van de curator (grotendeels) gelijk is aan die van de beschermingsbewindvoerder en de mentor samen, zijn de twee genoemde sets van aanbevelingen (grotendeels) ook van toepassing op curatele. In de Aanbevelingen Curatele staan de bepalingen die alleen voor curatele gelden. Voor zover de Aanbevelingen Curatele afwijken van de hiervoor genoemde aanbevelingen, hebben de Aanbevelingen Curatele voorrang.

A. Het instellen van curatele

- C.A1 De Nederlandse rechter is verplicht zich te houden aan de regels van het VN-Verdrag inzake de rechten van een persoon met een handicap. Volgens deze regels mag de rechter niet verder ingrijpen in de autonomie van burgers dan noodzakelijk is. **Als een lichtere beschermingsmaatregel dan curatele voldoende is**, moet daarvoor worden gekozen.
- C.A2 Curatele is de zwaarste beschermingsmaatregel in het Nederlandse recht. Iemand die onder curatele staat is niet langer handelingsbekwaam. Dat betekent dat hij heel veel beslissingen niet meer zelf kan nemen. Het kan zijn dat **curatele een te zware maatregel** is, maar dat bescherming van betrokkene wel noodzakelijk is. Dan kan de kantonrechter – ook ambtshalve als om curatele wordt gevraagd – beschermingsbewind en/of mentorschap instellen⁷. Wanneer betrokkene **minderjarige kinderen** heeft verliest hij het gezag over deze kinderen wanneer curatele wordt ingesteld. Zie ook C.B3. hierna.
- Bij personen met een zeer ernstig verstandelijke en meervoudige beperking (**ZEVMB**) kan mede om praktische redenen (bijvoorbeeld om te voorkomen dat ze zelf mee moeten naar instanties) voor curatele gekozen worden, ook in een geval waarin de combinatie mentorschap en bewind in principe voldoende bescherming zou bieden.
- C.A3 In sommige gevallen vindt de kantonrechter nader onderzoek noodzakelijk voordat hij curatele uitspreekt, maar moeten tijdens dat onderzoek de belangen van betrokkene al wel worden beschermd. Het kan ook zijn dat betrokkene nog gehoord moet worden over het curateleverzoek, maar bescherming al wel nodig is. In die gevallen kan de kantonrechter een **provisionele bewindvoerder** (een voorlopige bewindvoerder) benoemen. De kantonrechter legt de taken en bevoegdheden van de provisionele bewindvoerder in de benoemingsbeschikking vast. Vaak zal de provisionele bewindvoerder alle bevoegdheden krijgen die een curator heeft. Zolang geen curatele is uitgesproken, blijft betrokkene wel handelingsbekwaam. Aanbevolen wordt daarom om in de beschikking te bepalen dat schulden die betrokkene heeft gemaakt na publicatie van het provisionele bewind, niet kunnen worden verhaald op de onder provisioneel bewind gestelde goederen⁸. Als het onderzoek klaar is, of als de kantonrechter betrokkene heeft gehoord, zal hij zo snel mogelijk een beslissing nemen over de curatele. Als hij het curateleverzoek afwijst kan de kantonrechter zo nodig bewind en/of mentorschap instellen.

⁷ Artikel 1:432 lid 3 en artikel 451 lid 3 BW.

⁸ Artikel 1:380 lid 3 BW.

- C.A4 De griffier van de rechtbank zorgt voor **publicatie** in de Staatscourant van beslissingen over curatele. Daarnaast zullen deze beschikkingen worden opgenomen in het openbare Centraal curatele- en bewindregister (CCBR). De griffier geeft de beslissingen ook door aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar betrokkene is ingeschreven.⁹

B. De taken van de curator

- C.B1 Het stemmen of het geven van een volmacht voor het uitoefenen van het **stemrecht** is een hoogstpersoonlijke rechtshandeling. De curator mag dat niet overnemen. Betrokkene stemt dus zelf (als hij wil stemmen) of geeft zelf volmacht tot stemmen (indien gewenst). Betrokkene kan – als hij dat wil – de curator wel machtigen. Als betrokkene niet zelf een mening kan vormen over op wie hij wil stemmen, dan kan de curator dat ook niet voor de betrokkene doen.
- C.B2 Bij orgaandonatie geldt Aanbeveling M.B4 uit de Aanbevelingen Mentorschap.
- C.B3 In **familierechtelijke zaken** is de curator niet tot **vertegenwoordiging** bevoegd, tenzij de wet anders bepaalt (zoals verzoeken om wijziging van de achternaam, art. 1:7 lid 1 BW). De betrokkene heeft **soms toestemming** van de curator nodig om een familierechtelijke rechtshandeling te kunnen verrichten. Voor de bevoegdheden van betrokkene zelf kan de **grond** voor curatele van belang zijn. Hieronder volgen enkele voorbeelden:
- Bij curatele wegens drugs- of drankmisbruik blijft betrokkene in beginsel handelingsbekwaam om familierechtelijke rechtshandelingen te verrichten voor zover de wet niet anders bepaalt. Deze betrokkene kan zelfstandig een testament laten opmaken¹⁰, maar hij heeft bijvoorbeeld wel toestemming nodig van de curator of de kantonrechter om te trouwen¹¹ en om huwelijksvoorwaarden te maken of te wijzigen¹².
 - Bij curatele wegens een lichamelijke of geestelijke toestand kan betrokkene alleen met toestemming van de kantonrechter een testament laten opmaken¹³, een kind erkennen¹⁴ of trouwen¹⁵.
 - Iemand die onder curatele staat kan nooit het gezag over minderjarigen hebben. De andere ouder heeft alleen het gezag. Als er geen andere ouder is, moet een voogd worden benoemd. Als de curator constateert dat betrokkene nog ouderlijk gezag heeft en/of ten onrechte nog geen voogd is benoemd, moet hij hiervan melding maken bij de rechtbank.
- C.B4 In **vermogensrechtelijke (financiële) zaken** is uitgangspunt dat betrokkene handelingsonbekwaam is, tenzij het gaat om geld dat hij van de curator krijgt voor levensonderhoud (zakgeld/leefgeld) of hij toestemming van de curator heeft. Buiten die

⁹ Als dit onbekend is, geeft de griffier de gegevens door aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar de rechtbank is gevestigd.

¹⁰ Artikel 4:55 lid 1 BW.

¹¹ Artikel 1:37 BW.

¹² Artikel 1:117 en artikel 1:118 BW.

¹³ Artikel 4:55 lid 2 BW.

¹⁴ Artikel 1:204 lid 4 BW.

¹⁵ Artikel 1:38 BW.

uitzonderingsgevallen is alleen de curator bevoegd tot **beheer en beschikkingsdaden**; voor sommige beschikkingshandelingen heeft de curator ook machtiging van de kantonrechter nodig. Zie daarvoor artikel 1:345 BW samen met artikel 1:386 BW en de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind.

- C.B5 Met **toestemming** van de curator mag betrokkene ook andere rechtshandelingen verrichten (overeenkomsten sluiten, verplichtingen aangaan). In andere gevallen kan alleen de curator rechtsgeldig rechtshandelingen verrichten. Rechtshandelingen die betrokkene verricht terwijl hij daartoe niet bevoegd is, kunnen door de curator **vernietigd** worden. De curator moet daarvoor aan degene met wie betrokkene heeft gehandeld mededelen dat de rechtshandeling niet geldig is omdat sprake is van curatele. Dat hoeft niet schriftelijk, als maar duidelijk is om welke rechtshandeling het gaat en dat sprake is van curatele. Het kan wel verstandig zijn om een aangetekende brief te sturen, om te kunnen bewijzen dat de mededeling de geadresseerde (op tijd) heeft bereikt. De curator kan binnen drie jaar nadat hij van de rechtshandeling op de hoogte is geraakt, een vernietigingsverklaring uitbrengen¹⁶. Als de curator de rechtshandeling van betrokkene in stand wil laten, kan hij dat laten weten aan degene met wie betrokkene heeft gehandeld (dit heet: bekrachtigen).
- C.B6 De curator vertegenwoordigt de betrokkene in **gerechtelijke procedures**. De betrokkene kan wel zelfstandig hoger beroep instellen tegen een uitgesproken curatele of een beslissing over de opheffing van curatele. Hij kan ook zelf ontslag van de curator vragen en zich bij de kantonrechter beklagen over het bewind van de curator,
- C.B7 Curatele moet **niet langer** duren **dan nodig** is. De curator moet daarom de kantonrechter informeren op het moment dat de maatregel kan worden opgeheven of wanneer deze kan worden omgezet naar beschermingsbewind en/of mentorschap.
- C.B8 Over het **overlijden van betrokkene** moet de curator zo snel mogelijk de kantonrechter inlichten. Als er minderjarige kinderen zijn en de andere ouder belast is met het gezag, moet de curator de kantonrechter ook meteen informeren over de andere ouder. Met het overlijden van de betrokkene eindigt de taak van de curator. Als de curator op de hoogte is van de wensen van de betrokkene rond de uitvaart, moet hij die wensen doorgeven aan degene die over de uitvaart beslist.

C. Beloning van de curator

- C.C1 De curator heeft recht op een beloning¹⁷. De Minister van Justitie en Veiligheid heeft de regels daarvoor vastgelegd in de Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren. Zie verder de aanbevelingen onder H van de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind.

D. Klachten

- C.D1 De wijze van klachtenbehandeling is hetzelfde als is beschreven in de Aanbevelingen Meerderjarigenbewind (onder P).

¹⁶ Artikel 3:50 lid 1 en artikel 3:52 lid 2 in samenhang met artikel 3:52 lid 1 aanhef en sub a BW.

¹⁷ Artikel 1:380 lid 5 BW.

DE BENOEMBAARHEID VAN DE PROFESSIONELE UITVOERDER

- L.A1 Een onafhankelijke persoon of instelling die **voor drie of meer personen** bewindvoerder, curator of mentor is, wordt aangemerkt als een **professionele bewindvoerder/curator/mentor** (hierna te noemen: uitvoerder). De professionele uitvoerder dient te voldoen aan het Besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren (hierna te noemen: het Besluit). De kwaliteitscontrole en toelating als professionele uitvoerder wordt namens de kantonrechter gedaan door het Landelijk Kwaliteitsbureau CBM (**LKB**) bij de rechtbank Oost-Brabant. Het LKB beoordeelt uitsluitend of de professionele uitvoerder voldoet aan de kwaliteitseisen. Het blijft aan de lokale kantonrechter om te beoordelen of een professionele uitvoerder kan worden benoemd in individuele zaken.
- L.A2 Er wordt jaarlijks een Accountantsprotocol vastgesteld ten aanzien van de **accountantsverklaring** en het **accountantsverslag**. Dit protocol komt tot stand in nauw overleg tussen de Expertgroep CBM, het LKB, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), accountants die werkzaam zijn in de branche en de brancheverenigingen. De accountant moet dit protocol volgen bij de uitvoering van zijn werkzaamheden. De mentor kan volgens artikel 12 van het Besluit het accountantsverslag ook op laten stellen door een door de kantonrechter benoemde deskundige.
- L.A3 De door de **bewindvoerder** (natuurlijke persoon) over te leggen **verklaring omtrent het gedrag (VOG)** moet de volgende algemene screeningsprofielen bevatten:
- 12 Met gevoelige/vertrouwelijke informatie omgaan
 - 21 Met contante en/of girale gelden en/of (digitale) waardepapieren omgaan
 - 22 Budgetbevoegdheid hebben
 - 43 Het verlenen van diensten in de persoonlijke leefomgeving
 - 53 Beslissen over offertes (het voeren van onderhandelingen en het afsluiten van contracten) en het doen van aanbestedingen tezamen, en
 - 85 Belast zijn met de zorg voor (hulpbehoevende) personen, zoals ouderen en gehandicapten.
- Voor **mentoren** geldt het screeningsprofiel:
- 12 Met gevoelige/vertrouwelijke informatie omgaan
 - 43 Het verlenen van diensten in de persoonlijke leefomgeving
 - 85 Belast zijn met de zorg voor (hulpbehoevende) personen, zoals ouderen en gehandicapten.
- Voor een **curator** gelden de algemene of specifieke screeningsprofielen voor de bewindvoerder en de mentor.
- Iedere persoon door wie de bewindvoerder, curator of mentor zijn taken laat uitoefenen moet beschikken over een geldige VOG.
- L.A4 Of de **opleiding** passend is, is ter beoordeling aan de kantonrechter.

- L.A5 Een zogenoemd **EVC-traject** (Erkenning van eerder Verworven Competenties) voldoet aan de diploma-eisen uit het Besluit als het traject is afgesloten met een diploma. Het diploma (en niet het certificaat) moet voldoen aan de diploma-eisen in het Besluit.
- L.A6 De **persoon of rechtspersoon** die door de kantonrechter in zaken tot **mentor** is benoemd, kan mentorschapstaken laten uitvoeren door een persoon die niet aan de genoemde opleidingseis voldoet (vrijwilliger). De mentor moet ervoor zorgen dat **de vrijwilliger** bij de uitoefening van zijn werkzaamheden wordt begeleid door een mentor waarvan door het LKB is vastgesteld dat aan de opleidingseis wordt voldaan. Een mentor die begeleiding biedt wordt ook wel **coördinator** genoemd. De vrijwilliger mag onder begeleiding maximaal vier mentorschappen behandelen. De coördinator mag in maximaal 120 mentorschappen begeleiding bieden aan vrijwilligers, als hij daar voltijds (1 fte) voor beschikbaar is. Het aantal te begeleiden vrijwilligers kan worden vastgesteld naar rato van het aantal daarvoor beschikbare fte. De coördinator is verantwoordelijk in de zaken waarin de vrijwilliger mentorschapstaken uitvoert. Eindverantwoordelijk is de persoon of rechtspersoon die in zaken tot mentor is benoemd. Er moet telkens kritisch worden gekeken naar het aantal mentorschappen waarin de coördinator begeleiding kan bieden, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit die de coördinator kan leveren. Als blijkt dat de kwaliteit niet gewaarborgd kan worden, kan de toezichthoudende rechtbank dan wel het LKB maatregelen treffen. In de praktijk wordt de taak van een coördinator ook uitgevoerd door een regio ondersteuner. Een regio ondersteuner doet inhoudelijk hetzelfde als een coördinator, maar legt verantwoording af aan de coördinator. Hij moet ook aan de kwaliteitseisen voldoen.